

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา

การศึกษานักเรียนนั้นนับมาแต่โบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีอารยธรรม
ก้าวหน้า ในสหรัฐอเมริกาได้เริ่มจัดเป็นรูปองค์การขึ้นภายหลังสงครามระหว่างฝ่ายเหนือ
กับฝ่ายใต้ในสมัยประธานาธิบดีลินคอล์น จัดในรูปโรงเรียนภาคพิเศษ **Lyceum**
แต่ได้เริ่มดำเนินการจริงจังในปี พ.ศ. 2467 ทั้งของราชการและของรัฐ และได้ก้าวหน้า
ไปพอสมควร แต่ในปัจจุบัน การศึกษานักเรียนมีความหมายและภารกิจกว้างกว่าโรงเรียน
ภาคพิเศษ (Evening School) มาก

Mochlman¹ ได้ให้คำจำกัดความการศึกษาผู้ใหญ่ว่า "เป็นแผนการศึกษาทั้งที่
มีระเบียบแบบแผน และไม่มีแบบแผน ที่จัดขึ้นเพื่อผู้ใหญ่ โดยเฉพาะ และเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อ
โครงการของโรงเรียนสามัญที่ดำเนินการโดยรัฐหรือท้องถิ่น"

การศึกษานักเรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการคือ

1. ถนอมสังคม

เพื่อเพิ่มพูนความรู้ผู้ใหญ่ให้สามารถเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
ที่ประสบและให้เขาใจถึงสภาพการวิวัฒนาการของสังคม

2. ความรู้หรือความก้าวหน้าของตน

เพื่อความก้าวหน้าในด้านอาชีพและการปรับตัวของบุคคลแต่ละคนให้เหมาะสมกับ
ความสามารถและสภาพแวดล้อม มีผู้ประมาณว่าบุคคลธรรมดา ๆ คนหนึ่งมีบทบาทในด้าน
อาชีพ 2 - 3 อาชีพ ในชีวิตการทำงาน และยิ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการสงคราม
หรือสภาพอุตสาหกรรมด้วย คนอายุมากขึ้นก็จำเป็นต้องมีการปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยขึ้นด้วย
เพื่อสามารถทันต่อเหตุการณ์และความก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่

[1] A.B. Mochlman School Administration Houghton Mifflin Company,
Boston: The Riverside Press Cambridge-Mass. USA. 1940 p.313

การเปลี่ยนอาชีพในสหรัฐในระยะเวลา 60 ปี ยี่ดั่งนี้ (พ.ศ.2423 - 2483)

ตารางที่ 1

ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา (ปี พ.ศ.2423 - 2483)

อาชีพ	ปี พ.ศ.2423	2433	2443	2453	2463	2473	2483
เกษตรกรรม	44.3	37.7	35.7	35.0	28.2	23.4	18.5
เกษตรกรรม (งานบ้าน)	17.7	18.6	19.4	10.4	8.8	10.6	9.8
อุตสาหกรรม	21.8	25.0	24.3	27.9	30.8	28.9	30.9
ธุรกิจ, การค้า, ขนส่ง	10.7	14.6	16.3	22.2	27.0	30.4	32.0
งานที่โวลีวิชาชีพชั้นสูง	3.5	4.1	4.3	4.5	5.2	6.7	7.3
	100	100	100	100	100	100	98.5

ไม่ได้รับรายงาน 1.5%

3. ความฉันทธรรม

เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งในด้านการกาย สติปัญญา สังคม และจิตใจให้เหมาะสมกับสภาพในศตวรรษที่ 20 เนื่องจากบุคคลมีเวลาว่างจากการทำงานมากขึ้น และเฉพาะสำหรับบุคคลที่ใกล้จะเกษียณอายุจะได้เตรียมตัวเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและชุมชนที่ตนอยู่ด้วย

ปัญหาความสามารถทางสมองและความจำเป็นที่จะต้องฝึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ

E.L. Thorndike² ว่า ความสามารถทางสมองที่จะเรียนรู้ขึ้นเจริญขึ้นตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ จนอายุ 25 ปีและจะค่อย ๆ ลดต่ำลงประมาณปีละ 1% วัยเด็กไม่ใช่วัยที่เรียนได้ดีที่สุด เมื่อคิดถึงเวลาที่ไรกับผลสัมฤทธิ์ได้ อายุที่ดีที่สุดสำหรับการศึกษาคือ 20 ปี และอายุตั้งแต่ 15 - 45 ปีนั้นเรียนได้ดีกว่าอายุ 10 - 14 ปี อายุตั้งแต่ 45 - 70 ปีก็ยังสามารถเรียนได้ แต่ช้าลง คนอายุ 65 ปีอาจเรียนได้ประมาณครึ่งหนึ่งของที่เคยเรียนเมื่ออายุ 25 ปีในเวลาเท่ากัน แต่ก็ยังดีกว่าที่เคยเรียนเมื่อเป็นเด็กอายุ 10 ขวบ

2 Edward L. Thorndike Adult Interest p.2 New York:

Loge³ ว่า ความสามารถในการเรียนรู้ของคนอายุ 80 ปีกับอายุ 12 ขวบ
ประมาณเกือบเท่ากัน อายุที่คิดที่สุดคือ 20 ปี

ส่วนความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติมนั้น เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเพราะสิ่งที่ไม่ได้ใช้
ก็จะค่อย ๆ ลืมเลือนไป และวิวัฒนาการของวิชาการสมัยใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็วจนถ้าไม่
ติดตามก็จะอยู่ตามหลังอย่างแน่นอน

ความจำเป็นอีกอย่างหนึ่งที่นักการศึกษาต้องการคือ เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็ก
ที่อยู่ในปกครอง สามารถช่วยเหลือแนะนำให้เหมาะสม ถ้าผู้ปกครองไม่ทันสมัยไม่ทัน
เหตุการณ์ก็พูดกันไม่รู้เรื่องทำให้เกิดการเข้าใจผิดขึ้น หรือไม่เข้าใจกันขึ้น อันเป็นผลร้าย
ต่อการปกครอง และทำให้ครูและนักการศึกษาต้องมีการเพิ่มขึ้นในการอบรมสั่งสอนเยาวชน
วิธีแก้ไขที่ดีที่สุดคือ ผู้ปกครองควรมีโอกาสศึกษาความเปลี่ยนแปลงด้วย

การดำเนินงาน

ในปี พ.ศ. 2488 นักศึกษาผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา มี 1,689,497 คน นับเฉพาะ
ชั้นเรียนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของท้องถิ่น ส่วนมากเป็นชั้นเรียนที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุง
ตนเองและเลื่อนวิทยฐานะ พงศดั้นได้จ่ายเงิน 10,783,021 ดอลลาร์ และมีครูสอน
ผู้ใหญ่ 21,153 คน นอกจากนี้ยังมีชั้นเรียนพิเศษสำหรับผู้ใหญ่ที่ทางมหาวิทยาลัยและ
วิทยาลัยต่าง ๆ จัดขึ้น ประมาณได้ว่ามีผู้ใหญ่เข้าศึกษา 1,000,000 คน การศึกษา
ทางไปรษณีย์มีนักศึกษาประมาณปีละไม่น้อยกว่า 5,000,000 คน ฉะนั้น การศึกษาผู้ใหญ่
จึงมีความหมายกว้างขวางกว่าโรงเรียนภาคพิเศษมาก

โครงการการศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากอยู่ในความควบคุมดูแลของกลุ่มสนใจ หรือสมาคม
ต่าง ๆ ที่ต้องการสนับสนุนส่งเสริมความก้าวหน้าของสมาชิก เช่น สภาศสตร์, สมาคม
บัณฑิตหญิง, สมาคมครูผู้ปกครอง, สมาคมสหเศรษฐศาสตร์, สมาคมห้องสมุด, สมาคม
ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย, องค์การเกษตร, สมาคมนักศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเด็ก, สมาคม
ศาสนาสากล, สมาคมสวัสดิการครอบครัว, สมาคมการศึกษา, สมาคมยิว และโปรเตสแตนต์ เป็นต้น

3 Irving Loge "Never Too late to learn: Some Findings Concerning
Interest and Attitudes in Adult Education" Journal of the American Association
of University Women 31; 27-32 (October 1937)

สมาคมบางแห่งจัดการชุมนุมรับประทานอาหารและสังสรรค์ เช่นของ โรตารี, ถั่วเน่า, เลกเชน, ไลออนส์, ออพินิสต์ ที่จัดการชุมนุมทุกสัปดาห์ มีการบรรยายที่น่าสนใจ เป็นตัวอย่างการศึกษานักใหญ่ชนิดไม่มีแบบแผนที่ถืออย่างหนึ่ง

โรงเรียนผู้ใหญ่ที่มีแบบแผนนั้น จัดทำเนืองงานหลายระดับ มีตั้งระดับท้องถิ่น, ระดับรัฐ และระดับชาติ

ระดับท้องถิ่น โรงเรียนหลายแห่ง ห้องสมุด สภามันทีลิม และฝ่ายสาธารณสุขของท้องถิ่น อาจารย์มักกันจัดโครงการต่าง ๆ ขึ้น หรือแต่ละหน่วยงานดำเนินการเองโดยอิสระ

ระดับรัฐ มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยหลายแห่ง เริ่มยอมรับแนวความคิดที่จะขยายการศึกษาให้แก่บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยด้วย โดยจัดเป็นภาคพิเศษวิทยาลัยที่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางในเรื่องที่ดิน ก็เปิดหลักสูตรการเกษตรเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นนั้น ๆ มหาวิทยาลัยหลายแห่งกำลังพิจารณาจัดบริการการศึกษาแก่คนงานหลังจากที่เลิกบริการแล้วว่าวิจัยเพื่อการศึกษาสหกรรมและพาณิชย์มาเป็นเวลานานแล้ว มหาวิทยาลัยส่วนมากเปิดหลักสูตรวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ด้วย

โครงการศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากเน้นหนักไปในการช่วยนักศึกษาปรับปรุงตนเอง

โรงเรียนประถม ช่วยสอนภาษาแม่ผู้ใหญ่ให้หลานออกเขียนได้ สอนภาษาอังกฤษแก่กลุ่มชาวต่างประเทศ ในโรงเรียนที่ก้าวหน้ามีการชุมนุมครู - ผู้ปกครองอย่างไม่เป็นทางการ สัปดาห์ละครั้งหรือสองสัปดาห์ต่อครั้ง หรือเดือนละครั้ง เพื่อสังสรรค์และติดตามข่าวคราวต่าง ๆ

โรงเรียนมัธยมช่วยเปิดหลักสูตรวิชาอาชีพและสหภาพการเวลาช่วยและค่า ทั้งในโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมอาชีพ เพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ และปรับปรุงตนเอง ติดตามความก้าวหน้าทางเทคนิคสมัยใหม่ ครูที่สอนก็ใช้ครูโรงเรียนนั่นเองที่สมัครสอนเต็ม โดยได้ค่าตอบแทนตามสมควร และมีแนวโน้มที่จะใช้ครูสอนผู้ใหญ่เป็นอาชีพหลัก มีใจเป็นการสอนพิเศษอย่างที่เป็นมาแต่ก่อน

ส่วนงานด้านวัฒนธรรม มีการสอนสัมมนาการต่าง ๆ เช่น ผลักดัน แก่นรำ
กมนตรี กลุ่มธัมมสังฆสถานเสด็จ ฯลฯ ซึ่งดำเนินการโดยสมาคมและท้องถิ่นต่าง ๆ

การเงิน ส่วนมากได้จากสมาชิกรหรือนักศึกษา โดยเก็บเป็นค่าสมัคร และ
ค่าบำรุงท้องถิ่น หรือรัฐ ช่วยเหลือในด้านการบริหารงานเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ینใจที่มี
นักศึกษานายหรือผู้สนใจจะย จึงต้องเลิกกลับไป

แนวโน้ม

- ผู้สนใจในการศึกษาผู้ใหญ่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สนใจ
- วิทยุกระจายเสียง หรือความสำคัญในการศึกษาผู้ใหญ่มากขึ้นทุกวัน
- มหาวิทยาลัยต่างสนใจในการศึกษาผู้ใหญ่มากขึ้น และยอมรับว่าเป็นหน้าที่
ความรับผิดชอบที่สำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย ที่จะบริการประชาชน
- โทรทัศน์ เริ่มมีบทบาทสำคัญในแง่การสอนและให้การศึกษาระยะไกล

ความเป็นมาของการศึกษานักใหญ่ในประเทศไทย

พลเรือโท หลวงสินธุสงครามชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้แสดงปาฐกถา เรื่อง การศึกษานักใหญ่ ทางวิทยุกระจายเสียง เมื่อ 17 ก.ย. ๒3 ดังนี้

เรื่องการศึกษานักใหญ่เท่าที่กล่าวมานี้ หากได้มีขอบเขตกำหนดไว้เพียงการศึกษาของผู้ใหญ่ซึ่งเรียนในสถานนอกเขตนั่นไม่ การศึกษานักใหญ่นั้นมีขอบเขตกว้างขวางมาก กล่าวคือ มีลำดับเป็นขั้น ๆ ไป นับตั้งแต่ชั้นต่ำจนถึงชั้นสูง ชั้นต่ำนั้นก็ถือ การศึกษาเพียงในหนังสือ วิชาที่พลเมือง และรู้จักวัฒนธรรมของชาติ ชั้นถัดไปก็คือ การศึกษาวิชาอาชีพ เช่น ศึกษาเพื่อในวิชาทำมาหากิน หรือศึกษาเปลี่ยนวิชาอาชีพใหม่ เช่น เดิมมีวิชาชีพทางการเลขานุการ ต่อมาปรากฏว่าวิชาชีพนั้นไม่สามารถจะหาภัยได้สะดวก เพราะเกิน ความต้องการ เขาก็จึงเปลี่ยนไปเรียนวิชาที่พิเศษใหม่ เช่น ให้ มีโอกาสเรียนวิชาอายุของโต หรือว่าเปลี่ยนจากวิชาช่างอย่างหนึ่ง ไปอีกอย่างหนึ่ง เป็นต้น การศึกษานักใหญ่ชั้นนี้เขาจัดจำกัดกันทั่วไป ในทวีปยุโรปและอเมริกา ส่วนการศึกษานักใหญ่ในชั้นสูงต่อไปอีกก็คือ การศึกษาในเศรษฐกิจและการเมือง หรือการศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัย ซึ่งเรียกว่า มหาวิทยาลัยภาคผนวก (University Extension) กลาย ๆ กับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยโลกจึงมหาวิทยาลัยภาคกลางกัน อยู่ในบัดนี้ ทั้งนี้ ทานทั้งหลายจะเห็นได้ว่า การศึกษานักใหญ่นั้น มีใจจำกัดขอบเขตเพียงชั้นสอนให้ตามหนังสือแต่อย่างเดียวน... (4)

ลักษณะและคุณสมบัติที่ผู้บริหารงานการศึกษานักใหญ่ควรมี

1. ลักษณะ มีความเป็นผู้ใหญ่ทันเป็นที่น่าเคารพนับถือของประชาชน
2. คุณสมบัติ
 - ก. มีความรู้ด้านอายุและรอบรู้สภาพและกิจการในท้องถิ่นซึ่งคนมีหน้าที่เป็นผู้บริหารงาน
 - ข. มีความเข้าใจในความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งคนมีหน้าที่

(4) บุญช่วย สมพงษ์ คู่มือผู้บริหารการศึกษานักใหญ่ ภาคหนึ่ง การบริหารงาน
พระนคร: โรงพิมพ์อินทรี 2484 (หน้า 6, 7)

- ก. มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เช่น รู้จักถ่ายเทและดัดแปลงสภาพและกิจการให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนและท้องถิ่น
- ง. รู้จักสมาคมกับประชาชนและคนสำคัญในท้องถิ่นซึ่งตนมีหน้าที่ตามสมควร

3. วุฒิ

- ก. มีความรู้ความเข้าใจและเรื่องราวการจัดการที่คนผู้ใหญ่ หรือวิธีดำเนินการจัดการที่คนผู้ใหญ่ในทางประเทศ หรือของประเทศใกล้เคียงพอสมควร
- ข. มีความรู้และความเข้าใจในวิธีสอนต่าง ๆ พอสมควร ข้อสำคัญที่สุดก็คือให้รู้จักความแตกต่างกันในระหว่างหลักวิธีสอนของเด็กและหลักวิธีสอนของผู้ใหญ่

ลักษณะ คุณสมบัติ และวุฒิ ที่สำคัญ ไม่ควรจะขาดตกบกพร่องไปแม้แต่ข้อหนึ่งข้อใด

ภารกิจของการศึกษาผู้ใหญ่ .5 :

ตารางที่ 2

วัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของบางประเทศ

ประเทศ	วัตถุประสงค์	ความมุ่งหมาย
อังกฤษ	ส่งเสริมการอาชีพ	เพื่อแก้ปัญหาคนว่างงานในประเทศ
ฝรั่งเศส	ส่งเสริมอุดมศึกษา	และส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย
	ส่งเสริมการอาชีพ	เพื่อแก้ปัญหาคนว่างงานในประเทศ
เดนมาร์ก	ส่งเสริมอุดมศึกษา	และส่งเสริมประชาธิปไตย
	ส่งเสริมอาชีพ	เพื่อแก้ปัญหาคนว่างงานในประเทศ
รัสเซีย	ส่งเสริมอุดมศึกษา	และส่งเสริมประชาธิปไตย
	จัดให้หนังสือ	เพื่อความมั่นคงและแพร่หลายของ
	ส่งเสริมการอาชีพ	ลัทธิการปกครอง
แคนาดา	เผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์	
	จัดให้หนังสือ	รวบรวมผลเมืองให้ เป็นปึกแผ่น
	ส่งเสริมการอาชีพ	เพราะ เป็นประเทศสร้างใหม่ และ
สหรัฐอเมริกา	ส่งเสริมอุดมศึกษา	เพื่อความมั่นคงระบอบประชาธิปไตย
	จัดให้หนังสือ	ต้องการกลืนคนทางคาบ (นิวฮาว)
	ส่งเสริมอาชีพ	ที่เขาไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศ
เม็กซิโก	ส่งเสริมอุดมศึกษา	ใหม่กลายเป็นคนอเมริกัน
	จัดให้หนังสือ	รวบรวมผลเมืองให้ เป็นปึกแผ่น เพราะ
		เป็นประเทศสร้างใหม่
ญี่ปุ่น	ส่งเสริมการอาชีพ	เพื่อแก้ปัญหาคนว่างงาน เพื่อรักษา
	ส่งเสริมวัฒนธรรมญี่ปุ่น	วัฒนธรรมให้ยังยืนอยู่ไปกับการปกครอง
จีน	จัดให้หนังสือ	เพื่อรวบรวมผลเมืองให้ เป็นปึกแผ่น
	เผยแพร่ลัทธิการปกครอง	ต้องการให้คนทั้งชาติผูกและใช้ภาษาหนังสือ
ฟิลิปปินส์	จัดให้หนังสือ	อย่างเดียวกันเพื่อรักษาเอกราชของ
	ส่งเสริมลัทธิประชาธิปไตย	ประเทศ
อินเดีย	จัดให้หนังสือ	เพื่อรวบรวมผลเมืองให้ เป็นอันหนึ่ง
		อันเดียวกัน
อิหร่าน	จัดให้หนังสือ	เพื่อรวบรวมผลเมือง เชื้อชาติให้ เป็น
		อันหนึ่งกันเดียวกัน
		เพื่อรวบรวมผลเมือง เชื้อชาติให้ เป็น
		อันหนึ่งกันเดียวกัน

จากผลการสำรวจสำมะโนครัวของกระทรวงมหาดไทยในปี 2480 ปรากฏว่า ในประเทศไทยมีพลเมืองอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปไม่รู้หนังสือ คิดเป็นร้อยละ 68.8⁶ ทำให้รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นคณะหนึ่ง มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พล.ร.ต.หลวงสินธุสงครามชัย ร.น.) เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่พิจารณาวางโครงการที่จะดำเนินงานต่อไป และจัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการสำนักงาน และกรมในกระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ 7) เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2483 มี จุดประสงค์เพียง 2 ประการคือ

1. สอนให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้
2. ให้รู้จักหน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย⁷

หลังจากที่ดำเนินงานมาไครยะหนึ่ง (พ.ศ.2483 - 2489) ได้ผลพอสรุปได้ดังนี้

เงินงบประมาณที่ใช้รวมทั้งสิ้น	2,916,450 บาท
จำนวนผู้เรียนรวมทั้งสิ้น	2,660,558 คน
(เฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คน	1.09 บาท
จำนวนผู้สอบไล่ได้ตลอดปลาย	1,463,672 คน ⁸
(เฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการผลิตนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคประถมศึกษาต่อ 1 คน	เพียง 2.06 บาท เท่านั้น)

6 กองทะเบียน กรมมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย การสำรวจสำมะโนครัวทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2480 ประชากร เล่มที่ 2 (พระนคร: โรงพิมพ์กรมรถไฟ พ.ศ. 2483) หน้า 298

7 กองศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา "การดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่"
อนุสารส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา 4 กุมภาพันธ์ 2496) หน้า 2

8 ตัวเลขสถิติของแผนกองกิจการ กองการร่ำยาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา

ตรงค อดันตรังสี⁹ ได้ศึกษาอุปสรรคและปัญหาของการศึกษาผู้ใหญ่ในครั้งนั้น และสรุปว่าดังนี้

ประการแรก ประชาชนเห็นเป็นของใหม่และรู้สึกแปลกที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้น ประกอบกับไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่โดยแท้จริง จึงได้วิจารณ์กันไปต่าง ๆ นานา

ประการที่สอง ก็คือ ความยากจนของประชาชน แม้ว่าการศึกษาที่รัฐบาลจัดให้ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน แต่ผู้ที่หากจนก็ยังมีอุปสรรคอย่างอื่น ๆ อีก เช่น การแต่งกาย เครื่องเขียนแบบเรียน และการเสียเวลาประกอบอาชีพเพื่อไปรับการศึกษา เป็นต้น

ประการที่สาม ก็คือ การคมนาคมไม่สะดวก ประชาชนส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมนั้นขอมอบอยู่กระจัดกระจายมีร่วมกันเป็นกลุ่มก้อน ผู้ที่อยู่ห่างไกลก็ต้องลำบากในการเดินทางไปกลับ และต้องเสียเวลาเดินทางมาก

ประการที่สี่ งานการศึกษายุใหญ่ยังเป็นของใหม่สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงาน ทั้งเจ้าหน้าที่ผู้บริหารและครูที่ทำการสอนด้วย

004395

ประการที่ห้า ก็คือ เงินงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นค่าดำเนินงานนั้นน้อยมาก ไม่สมมูลกับจำนวนโรงเรียนและครูเรียน

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มฟื้นฟูปรับปรุงการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นใหม่ ในปี 2491 ได้เริ่มจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ภาคมัธยมขึ้น และในปีถัดมาก็คือ ปี 2492 ได้เริ่มจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ภาคอาชีพขึ้น เพื่อฝึกอบรมผู้ที่สนใจในวิชาชีพ ให้มีความรู้และความสามารถในการประกอบอาชีพของตนตามสมควรแก่ศักยภาพ นอกจากนี้ ในปี 2496 ได้เริ่มก่อสร้างศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

9 ตรงค อดันตรังสี การบริหารงานการศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย
วิทยานิพนธ์สำหรับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พศจิกาณ 2508 (โรเนียว) หน้า 28, 29

โดยได้รับความร่วมมือจากองค์การศึกษานิวเคลียร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และเปิดทำการอบรมนักศึกษารุ่นแรกเมื่อ พ.ศ. 2497¹⁰ เป็นการอบรมบุคคลที่จะออกไปเป็นเจ้าหน้าที่มูลสารศึกษา เพื่อช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทที่ยังล้าหลังโดยทั่วไปในประเทศไทยให้ดีขึ้น ซึ่งจะกล่าวถึงผลงานของศูนย์กลางอบรมการศึกษานิวเคลียร์ที่จังหวัดอุบลราชธานีในตอนต่อไป

ตารางที่ 3

จำนวนประชากรอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปที่ย่านและเงินไม่ได้
ระหว่าง พ.ศ. 2480 - 2490

ปี พ.ศ.	รวม	ร้อยละ	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ
2480	6,878,584	63.0	2,668,370	52.2	4,210,206	85.1
2490	5,705,269	46.3	2,002,942	32.6	3,702,327	59.9

จากตารางข้างบนจะเห็นได้ชัดว่า ในระยะเวลา 10 ปี จำนวนผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือลดลง 22.5% ชาย ลดลง 20.2% และหญิง ลดลง 25.2% ของประชากรอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

¹⁰ กองการศึกษานิวเคลียร์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
รายงานการศึกษานิวเคลียร์ ประจำปี 2504 - (พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา พ.ศ. 2505)
หน้า 2

ภารกิจของการศึกษาผู้ใหญ่

จากการสำรวจสำมะโนประชากรทั่วราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2503 11
ปรากฏว่า มีจำนวนประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 14,938,202 คน
เป็นผู้มีความรู้ชั้นอ่านและเขียนได้ 10,109,346 คน และในจำนวนนี้เป็นผู้มีความรู้ใน
ระดับประถมศึกษา (ป.4) จำนวน 8,167,559 คน และที่อ่านและเขียนไม่ได้ถึง
4,828,856 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 ของพลเมืองทั้งหมด

หน้าที่หลักของการศึกษาผู้ใหญ่สามก็คือ พยายามให้ประชากรที่อ่านและเขียน
ไม่ได้จำนวน 4,828,856 คนนั้นได้กลายเป็นผู้อ่านและเขียนได้ และหน้าที่รองก็คือ
เสริมความรู้ของประชากรจำนวน 8 ล้านเศษ ให้มีความรู้เพิ่มเติมขึ้นตามสมควร

ส่วนหน้าที่หลักของอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ก็นั้น คือพยายามพัฒนาประชากรที่มีความรู้ระดับ
ประถมศึกษาจำนวน 8 ล้านเศษนั้นให้เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพดีขึ้น สามารถผลิตผลได้สูงกว่า
เดิม มีรายได้มากขึ้น เป็นการเพิ่มผลิตผลรวมของชาติความแ่่งพัฒนาประเทศ

ความตองการกำลังคน

รายละเอียดของความตองการกำลังคนที่คาดว่าจะมีในประเภทอาชีพต่าง ๆ ใน
ระยะ 5 ปีนี้ (พ.ศ. 2510 - 2514) นั้น ได้จัดทำประเมินขึ้นจากการขยายตัวของ
มีงานทำในระยะของแผนพัฒนา จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ ที่มีได้
เกษตรกรรมได้ดังนี้

11 สำนักงานสถิติกลาง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
สำมะโนประชากรแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2503 (พระนคร : โรงพิมพ์
สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2503) หน้า 20

ตารางที่ 4
ความต้องการกำลังคนที่เพิ่มขึ้นในระยะ 5 ปี (12)

กลุ่มอาชีพ	ความต้องการกำลังคน
งานที่ใช้วิชาอาชีพและวิชาเทคนิค	111,700
งานบริหารและจัดการ	44,500
งานอาชีพเสริมแบบสมัครงาน	92,700
งานอาชีพเกี่ยวกับการค้า	455,300
งานเหมืองแร่ เหมืองหิน	14,300
งานอาชีพเกี่ยวกับการคมนาคมและขนส่ง	114,800
งานในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรม	529,800
งานด้านบริการ	171,400
รวม	1,554,500

ตารางที่ 5
จำนวนเต็มของความต้องการกำลังคนแยกตามระดับการศึกษาปีต่าง ๆ
ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 - 2514 (13)

ประเภทของอาชีพ	ระดับการศึกษา	พ.ศ. 2503 - 2514	หมายเหตุ
ระดับวิชาชีพชั้นสูง	จบปีที่ 16	70,200	ระยะของ
ระดับเทคนิค	จบปีที่ 14	171,200	แผนพัฒนา
ระดับช่างฝีมือ	จบปีที่ 12	770,000	2510 - 2514
ระดับกึ่งช่างฝีมือ	จบปีที่ 10	1,985,000	

อาชีพบางอย่างเช่นช่างตัดเสื้อผ้า จัดเข้าอยู่ในระดับช่างฝีมือ แต่บางประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องได้รับการที่จบในโรงเรียนถึง 12 ปีเต็มเสมอไป แต่เห็นว่าคุณค่าของงานของช่างพวกนี้เทียบเท่ากับกรรมกรที่จบในโรงเรียน 12 ปี ทั้ง ๆ ที่คนที่ประกอบอาชีพประเภทนี้อาจจะหาความชำนาญได้จากประสบการณ์จริง ๆ แทนที่จะเล่าเรียนในโรงเรียนมางประเภท อาจเทียบเท่ากับกรรมกรที่ศึกษามากกว่าหนึ่งระดับก็ได้ กล่าวถึงระดับความชำนาญในอาชีพชนิดนี้บางครั้งก็เทียบกันประโยชน์ที่หาความคุ้ม หรือประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือสูงกว่าก็ได้ ทั้งนี้สุดแต่ความถ่วงถาวรเฉพาะที่ เฉพาะแห่ง

ตารางที่ 6

การมีงานทำจำนวนคนกลุ่มประเภทอาชีพที่สำคัญในประเทศไทย ปี 2505 - 2509⁽¹⁾

กลุ่มประเภทอาชีพ	พ.ศ. 2504	พ.ศ. 2509 (ประมาณการ)
งานที่ไฮ้วิชาศิลปะและวิชาเทคนิค	1.4	1.4
งานบริหารและจัดการ	.2	.5
งานอาชีพเสมียนพนักงาน	1.2	1.3
งานวิชาชีพเกี่ยวกับกรรมกร	5.1	6.7
งานเกษตร	83.1	79.9
งานเหมืองแร่, เหมืองหิน	0.2	0.2
งานอาชีพเกี่ยวกับคมนาคมและขนส่ง	1.1	1.5
งานในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรม	5.6	6.4
งานคานาบริการ	2.1	2.1
รวม	100	100

(1) สำนักงานวางแผน สภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ

ดร. ธนู แสงวงศ์ โลกสว่างถึงผลสำเร็จของการจัดการตัวศึกษาว่าจะต้อง
ขึ้นอยู่กับ 15

1. การผลิตให้สนองความต้องการทางด้านกำลังคนตามระดับ
และสาขาจากความต้องการ
2. ผู้ประกอบอาชีพได้รับเกียรติ และสังคมยกย่องให้อยู่ใน
ฐานะทางสังคมที่ดี
3. ผู้สำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพได้รับค่าตอบแทน
ยุติธรรม มีสวัสดิการอันสมบูรณ์
4. นักเรียนอาชีวศึกษา ต้องเป็นผู้ที่รักและสนใจวิชาอาชีพ
มีสติปัญญาและทัศนคติที่ดีในการที่จะใช้วิชาชีพที่กล่าวถึง
ศึกษาอยู่
5. ครูผู้สอนวิชาจะต้องมีกำลังใจและได้รับการสนับสนุน
เท่าที่ควร เช่น รายได้และฐานะทางสังคม เช่น
อาชีพครู สาขาอื่น ๆ
6. อุปกรณ์เครื่องมือจะต้องมีพอตามควรแก่ลักษณะวิชาชีพ
ทั้งนี้ให้นักเรียนได้รับการฝึกหัดอบรมที่ถึงจนเกิดทักษะ
ทัศนคติ ถิ่นนิสัย ได้รับความรู้ความกำหนดเวลาที่ศึกษา
7. การควบคุมวิชาที่รักคุม ใหญ่ที่ประกอบอาชีพอิสระ
ได้รับความยุติธรรม และทำงานตรงหลักวิชาการ
เกิดความเจริญในมาตรฐานการงาน

15 ธนู แสงวงศ์ "ปรัชญาและการจัดการตัวศึกษาในปัจจุบัน"
วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้ชนันวาคม พ.ศ. 2512
(โรงพิมพ์ครูสภา พระนคร) หน้า 33

แผนการศึกษาที่ขยายให้ กองการศึกษายุใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

แผนการศึกษาที่ขยายให้ กองการศึกษายุใหญ่ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2492 ดำเนินงานมาได้ 20 ปีแล้ว ความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อฝึกอบรมประชาชนชาวไทยให้มีความรู้และความสามารถไปประกอบอาชีพได้ตามสมควรแก่สภาพ เพื่อกำรายได้มาช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองในครอบครัว และประเทศชาติให้ดีขึ้น

2. เพื่อสนับสนุนพระราชดำริที่สงวนอาชีพของคนไทย ต้องการให้อาชีพส่วนใหญ่คงอยู่ในมือของคนไทย อันเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล

3. เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะฝึกอบรมคนไทยให้มีความรู้ในวิชาที่ต่าง ๆ เพื่อเตรียมการไว้สำหรับมองโอกาสที่ทางราชการจำเป็นต้องใช้

4. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายลดค่าครองชีพของรัฐบาล ในเมื่อประชาชนชาวไทยได้รับการฝึกอบรมความรู้ในทางวิชาชีพยิ่งขึ้น สามารถผลิตของต่าง ๆ ขึ้นได้เอง เมื่อมีผลิตผลมากขึ้น ก็เป็นแนวทางประหยัดและลดค่าครองชีพได้โดยปริยาย

5. เพื่อชักจูงประชาชนที่รู้หนังสือบ้าง ให้สนใจในการศึกษาวิชาที่ตนถนัดยิ่งขึ้น ในการฝึกหัดวิชาต่าง ๆ ที่ไม่ร่ำหนังสือจะมีความก้าวหน้าในวิชาว่างไต่ยาก ถ้าหากรู้หนังสือ จะทำให้การค้นคว้าตำราวิชาการในวิชาต่าง ๆ ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงเป็นการส่งเสริมผู้ใหญ่ในด้านการศึกษาให้มากยิ่งขึ้นด้วย

6. เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงขององค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเรียกงานนี้ว่า Adult Vocational Education อันเป็นการส่งเสริมประชากรของโลกให้สนใจในการอาชีพมากขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเป็นหลักฐาน

หน้าที่ เป็นหน่วยงานประสานงานกลาง จัดส่งเสริมสนับสนุนเผยแพร่ความรู้ วิชาอาชีพให้แก่ผู้ใหญ่ดังนี้

1. จัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และหน่วยอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่

2. ส่งเสริมการวางชีวิตประจำวัน
3. ร่วมมือประสานงานกับกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และในเรือนจำ องค์การทหารผ่านศึก องค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. ร่วมมือกับ กรมป.กลาง จัดหน่วยอาชีวศึกษาเคลื่อนที่ไปสอนวิชาอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตพัฒนาการตัวอย่างของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่
5. ประสานงานระหว่างส่วนกลางกับศูนย์กลางกรมการศึกษาผู้ใหญ่ จังหวัดอุตรดิตถ์ (ส.อ.ศ.อ.) ที่ดำเนินการอบรมครูและกักขังว่าทดลองการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ และทดลองการประสมศึกษา
6. ประสานงานจัดศูนย์ฝึกอาชีพเบื้องต้นของกรมพัฒนาชุมชน

อัตรากำลัง (เมื่อปี 2511) 16

ตำแหน่ง	ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	รวม
หัวหน้าแผนก	1	-	1
ประจำแผนก	2	-	2
เสมียน	1	-	1
ลูกจ้างประจำทำหน้าที่เสมียน	2	-	2
ลูกจ้างประจำทำหน้าที่ครูหน่วย - อาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่	12	71	83
ลูกจ้างประจำทำหน้าที่ครูวิชาชีพ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่	-	31	31
ครูวิชาชีพทำการสอนลงเวลา	123	213	336
รวม	141	315	456

ตารางที่ 7

งบประมาณของแผนกอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ 17.

หมวดเงิน	พ.ศ.2508	พ.ศ.2509	พ.ศ.2510	พ.ศ.2511
หมวดค่าตอบแทน	1,377,764	1,393,000	1,365,900	1,472,700
หมวดค่าวัสดุ	144,000	179,000	204,700	209,700
หมวดค่าใช้สอย	105,000	100,000	100,000	125,000
หมวดค่าครุภัณฑ์	30,000	210,400	181,300	714,500
หมวดค่าที่ดินสิ่งก่อสร้าง	-	-	-	45,000
รวม	1,656,764	1,885,100	1,851,900	2,576,900

หลักเกณฑ์การจ่ายค่าสอนแก่โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่

โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ส่วนกลาง

- ครูใหญ่ เดือนละ 240 บาท และ 350 บาท
- ครูสอนวิชาชีพ ชั่วโมงละ 12 บาท
- การโรง เดือนละ 60 บาท
- ค่าวัสดุ เดือนละ 100 บาทต่อ 1 ห้องเรียน

โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ส่วนภูมิภาค

- ครูใหญ่ เดือนละ 250 บาท
- ครูสอนวิชาชีพ เดือนละ 270, 540, 650 บาท
- การโรง เดือนละ 55 บาท
- ค่าวัสดุ เดือนละ 100 บาทต่อ 1 ห้องเรียน

17. กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 รายงานประจำปีการศึกษาผู้ใหญ่ประจำปี 09 (โรเนียว) หน้า 24 และ
 รายงานประจำปีงบประมาณ 2511 ของแผนกอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ หน้า 7

หน่วยการศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่

- ครูสอนวิชาที่มิได้รับเงินเดือนจกอัตราค่าจ้างประจำเดือนละ 450 - 600 บาท
- ค่าวัสดุ เดือนละ 100 บาทต่อ 1 ห้องเรียน

ตารางที่ 8

ผลงานเฉพาะค่าการศึกษาผู้ใหญ่ ในปี 2511 (10)

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
นักศึกษายุใหญ่ ร.ร. ส่วนกลาง	2,018	13%
นักศึกษายุใหญ่ ร.ร. ส่วนภูมิภาค	3,803	25%
นักศึกษายุใหญ่หน่วยการศึกษาเคลื่อนที่	2,168	14%
นักศึกษายุใหญ่หน่วยงานอื่น ๆ	2,552	17%
ผู้เสาะสับมนาอบรมจาก ส.ค.ศ.ว.	4,910	31%
รวม	15,451	100

การดำเนินงาน ร.ร. วิชาผู้ใหญ่ใหญ่ส่วนกลาง

จำนวนโรงเรียน	10
จำนวนห้องเรียน	37
จำนวนครู	120
จำนวนนักศึกษา	2,018

การดำเนินงาน ร.ร. วิชาผู้ใหญ่ใหญ่ส่วนภูมิภาค

จำนวนโรงเรียน	111
จำนวนห้องเรียน	160
จำนวนครู	244
จำนวนนักศึกษา	3,803

(ตารางงาน 12 จังหวัด)

การดำเนินงานหน่วยการศึกษา อาวุโสพิเศษ

จำนวนหน่วย	41
จำนวนห้องเรียน	83
จำนวนครู	83
จำนวนนักเรียน	2,168

(ขาดรายงาน 4 หน่วย)

การดำเนินงานสนับสนุนการศึกษา ร่วมกับหน่วยราชการอื่น ๆ คือ

สถานีโทรทัศน์กองทัพบก กระทรวงยุติธรรม

ทัณฑ์สถานวิทยุหมุนเวียนบุรี กระทรวงมหาดไทย

บ้านเกร็ดตราการ กระทรวงมหาดไทย

เรือนจำลาถยาและเรือนจำต่างจังหวัด 39 แห่ง

ทัณฑ์สถานหญิง กอดองเปรม ฯ

องค์การทหารผ่านศึก

โรงเรียนวิสุทธิเทพนิเวศ

อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานรวมทั้งข้อเสนอแนะของแผนกอาชีพศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่

ปัญหา	แนวทางในการดำเนินการแก้ไข
1. อัตราค่าจ้างในแผนกน้อยไม่เหมาะสมกับงาน (หัวหน้าแผนก 1 ประจำแผนก 2 เสมียน 3)	1. ควรเพิ่มวิทยากรอีก 2 คนเป็นคณาจารย์น้อย (ปริญญาตรี 1 ปริญญาโท 1)
2. หลักสูตรที่ยังไม่อยู่ในระดับที่ น่าพอใจ	2.1 จัดทำหลักสูตรกลาง แบ่งออกเป็นขั้นต้น กลาง - สูง และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ ในวิชาชีพสาขาเดียวกัน 2.2 พิจารณาปรับปรุงโรงเรียนส่วนกลางให้ เป็นตัวอย่าง 2.3 ควรเปิดหลักสูตรฝึกครูสำหรับศูนย์ถาวร ศึกษานักศึกษา และเทคนิคการสอนผู้ใหญ่
3. เจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติโดยเฉพาะไม่มี เวลาว่างงาน มักถือเป็นการว่างงาน	3.1 ควรตั้งคณะกรรมการศึกษานักศึกษา ระดับภาคขึ้น เพื่อ เป็นหน่วยกลางระดับภาค 3.2 กองการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ เป็นหน่วยกลางระดับ ชาติต่อไป 3.3 ควร เปลี่ยน ส.อ.ศ.ว. ค่าเป็นงาน ทางการศึกษาผู้ใหญ่ โดยเฉพาะ
4. อาตมภาพที่ฝึกหัดต่างๆ อยู่ในระยะพัฒนา เจริญกิจระยะที่ 2 ทำให้เกิดความผิดพลาด ทำให้ลดขาดแรงงานไม่ยอมรับ	4.1 ขอความช่วยเหลือจากมิตรประเทศ 4.2 ปรับปรุงวิธีการฝึก 4.3 ควรสนับสนุนเป็นพิเศษ เพราะว่าอยู่ใน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติระยะที่ 2
5. ขาดเอกสาร ตำรา และวัสดุ ยังไม่จัด ในกระดานดำ และไม่เข้าใจเทคนิค การสอนผู้ใหญ่	5.1 ศึกษาในประเทศ เขาช่วยนี้เทศ 5.2 ประชุมอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่ครูสอน
6. ครูวิชาในหน่วยอาชีพศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ เกิดขึ้นใหม่เพียงลูกจ้างประจำซึ่งอยู่ ทำงานไม่คล่องแคล่ว เฉพาะในเขต กรุงเทพฯ ไม่มีเบี้ยเลี้ยงและค่าเช่าบ้านให้	6.1 ทดเปลี่ยนเป็นสามัญ 6.2 การช่วยเหลือเลี้ยง 6.3 พิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษ
7. การสอนถูกมองว่าครูมีฝีมือสอนยาก	7. ขอให้กระทรวงการคลังปรับใหม่แล้ว
8. การประสานงานหน่วยอื่นยังไม่ดีพอ เพราะว่าขาดคน กุศลาภจึงต่ำ	8.1 ควรเพิ่มตามข้อ 1, 1 8.2 สัมมนาวงจรเจ้าหน้าที่ 8.3 ประสานสัมพันธ์การศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ให้เข้าใจ

งานในอนาคต

ตามมติคณะกรรมการอำนวยการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ กำหนดให้กองการศึกษาผู้ใหญ่ เป็นหน่วยกลางประสานงาน การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ทุกระดับ มีแนวโน้มที่จะจัดตั้ง ศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในภาคต่าง ๆ ขึ้น เพื่อทำหน้าที่อบรมครู - ผู้บริหาร - ส่งเสริม เผยแพร่ ประเมินผลการดำเนินงานและวิจัยงานการศึกษาผู้ใหญ่

งานหน่วยอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่ในเขต กทม. กลาง นั้น จะกำหนดไว้จังหวัด ละ 3 หน่วย (ถังเข็บ - ถังนม) ส่วนในเขต ร.พ.ช. จะจัดตั้งหน่วยอาชีว ๓ (เกษตร - การช่าง) จังหวัดละ 2 หน่วย

สำหรับโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น จะทำการ เปิดขึ้นทุกจังหวัด อัตราเฉลี่ย จังหวัดละ 10 ห้องเรียน และอาจขยายเปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนว่าแตกออกไป

ส่วนด้านมาตรฐานการฝึกอาชีพ จะเร่งผลิตเอกสารประกอบมาตรฐานการฝึก โดยจัดอบรมครูวิชาชีพและสัมมนาเจ้าหน้าที่อาชีวศึกษาผู้ใหญ่ของทุก ๆ หน่วยงาน

การดำเนินงานฝึกอาชีพระยะสั้น จะยึดหลักความต้องการของตลาดแรงงาน ในสาขาเกษตร อุตกิจ กหกรรมศาสตร์ และอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาประเทศ

ศ.อ.ศ.อ. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ศ.อ.ศ.อ. ก่อศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี หรือที่
สหประชาชาติรู้จักกันในนามของ TUFEC หรือ Thailand Unesco Fundamental
Education Centre

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การยูเนสโกกับสหประชาชาติและรัฐบาลไทยที่ก่อตั้ง
ศ.อ.ศ.อ. ขึ้นนี้ องค์การจะช่วยในการฝึกอบรมผู้เสียวิชา มาต่างงานกลับไปกับข้าราชการ
ไทยและถ่ายทอดวิชาให้แก่กันและกัน ทั้งสิ่งเครื่องมือเครื่องใช้อันจำเป็นที่ส่งมาจากต่างประเทศ
มาให้ ศ.อ.ศ.อ. ส่วนรัฐบาลไทยจะให้งบประมาณสร้างอาคารสถานที่จำเป็นงาน
เงินเดือนข้าราชการไทยตั้งขึ้นมาสอนและมาเรียน และจัดตั้งโครงการดำเนินงานในชนบทขึ้น
สำนักงานขึ้นแรกองค์การเหล่านี้จะช่วยประเทศไทยอยู่ 5 ปี นับแต่ พ.ศ. 2496 เป็นต้นไป
ต่อมาได้ต่อสัญญาไปอีก 3 ปี วันหมดอายุสัญญานี้คือ วันที่ 31 ธันวาคม 2504 องค์การ
ศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ส่งผู้แทนมาทำพิธีส่งมอบ
ความรับผิดชอบในการฝึกอบรมคน กับกรรมสิทธิ์ในเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่องค์การต่าง ๆ
ส่งมาให้ไว้ใน ศ.อ.ศ.อ. ของรัฐบาลไทยเพื่อดำเนินงานต่อไปจนถึงบัดนี้ เป็นเวลารวม
16 ปีแล้ว

หน้าที่ของ ศ.อ.ศ.อ.

1. อบรมครูประจำการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ค้นคว้าทดลอง เกี่ยวกับการประถมศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่
4. ร่วมมือกับหน่วยราชการอื่น ๆ

สาขาวิชาและประเภทการศึกษาผู้ใหญ่

1. การบริหารทั่วไป
2. ภาษาไทย
3. ภาษาอังกฤษ
4. สังคมศึกษา

5. ดนตรีศาสตร์
6. วิทยาศาสตร์
7. ศิลปศึกษา
8. หลานามัย
9. พืชศึกษา
10. การศึกษาผู้ใหญ่
11. การวัดผล

ฝ่ายเกษตร

1. วิชาการเกษตร
2. วิศวกรรม
3. สัตวบาล

อัตราค่าจ้าง (พ.ศ. 2510)

ข้าราชการพลเรือนสามัญขั้นเอก	3
" โท	24
" ตรี	8
" จัตวา	1
ลูกจ้างประจำ (กบงาน)	52
รวม	88

ตารางที่ 9

งบประมาณค่าเงินการจ้างประมาณ 2510 รวม 1,616,217 บาท (19)

ประเภท	ยริสาร ศ.อ.ศ.อ.	อบรมครู	การศึกษาผู้ใหญ่	หมายเหตุ
เงินเดือน	725,690	-	-	
ค่าจ้างประจำ	248,686	-	-	
ค่าตอบแทน	15,000	15,700	-	
ค่าใช้สอย	140,000	450,000	-	
ค่าวัสดุ	115,000	48,300	5,980	
ค่ารถยก	33,000	-	-	
ค่าที่ดิน	204,000	-	77,460	
รวม	1,461,376	514,000	83,440	

ตารางที่ 10

ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอบรม ปีงบประมาณ 2510 (20)

ชั้น	จำนวนรุ่น	ระยะเวลาอบรม	จำนวนผู้อบรม	เฉลี่ยค่าใช้จ่าย หัวละ/รุ่น
<u>อบรมครู</u>				
ครูโขนโบราณ	6	30 วัน	363	1,100 บาท/รุ่น
ครูหัตถศึกษา	2	21 วัน	127	808 "
ครูพลศึกษา	1	12 วัน	62	750 "
ครูจากประเทศลาว	1	52 วัน	1	
ลูกเสือชั้น คีทซี	4	3 วัน	235	107 "

(19) - (20) ที่มา รายงานประจำปีงบประมาณ 2510 ของ ศ.อ.ศ.อ.

ชั้น	จำนวนรุ่น	ระยะเวลาอบรม	จำนวนผู้อบรม	เฉลี่ยค่าใช้จ่าย หวัดละ/รุ่น
<u>การศึกษาผู้ใหญ่</u>				
อบรมผู้ใหญ่ในชนบท	3	42 วัน	90	880 บาท/รุ่น
ประชุมอบรมระยะเรียน (1700 - 2000)	1	8 วัน	23	176 "
สายสามัญ (เทียบ ป.7)	1	1 ปี	15	
(เทียบ มศ.3)	1	1 $\frac{1}{2}$ ปี	32	
สายวิชาชีพเตรียมครู	4	3 เดือน	75	
ชั้นมัธยมศึกษา	4	3 เดือน	106	
ศึกษาระดับต้น	4	3 เดือน	124	
ศึกษาระดับกลาง	4	3 เดือน	50	
วิทยุ	2	6 เดือน	52	
ไฟฟ้าภาคปฏิบัติ	2	3 เดือน	51	
ศิลปะศึกษา	1	3 เดือน	22	
<u>รูปกลุ่มสนใจ (วันหยุดราชการ)</u>				
ประกอบและสอนนวดอาหาร	48	ครึ่ง	4 ชม.	754
นาฏศิลป์	32	"	4 "	1076
ปั้นตุ้ม	19	"	4 "	236
ถ่ายรูป	8	"	4 "	125
ชั้นมัธยมศึกษา	30	"	4 "	600
ศิลปะ - ทำอุปกรณ์	21	"	4 "	525
รวม			4,792	

โครงการที่ภาคภูมิใจอยู่ 2 โครงการคือ

โครงการอบรมผู้ใหญ่ในชุมชน ปีงบประมาณ 2510

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งได้ในหมู่บ้านของตน
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จักปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของงานและชุมชนของตนให้ดีขึ้น
3. เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีในหมู่บ้าน
4. เพื่อเป็นกำลังใจในการส่งเสริมพัฒนาการชุมชนตามนโยบายของรัฐบาล
5. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จักปรึกษาหารือและทำงานร่วมกับผู้อื่น ตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน
6. ให้ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรู้จักป้องกันประเทศชาติ

ผู้เข้าอบรม

อายุตั้งแต่ 15 - 25 ปี
 รุ่นละ 30 คน (ชาย 15 หญิง 15 คน)
 อบรม 3 รุ่น รวม 90
 ให้อำเภอจัดครูประจำหมู่บ้านในหมู่บ้านนั้นรุ่นละ 2 คน และ
 พึ่งพากร 1 คนมาช่วยอบรมด้วย

วิชาที่อบรม

1. การเกษตร ไร่และ 45 ของเวลาในการอบรมทั้งหมด เช่น การปลูกพืช การทำสวนครัว การทำนาแบบใหม่ การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ
2. การช่างต่าง ๆ ไร่และ 35 ของเวลาในการอบรมทั้งหมด เช่น การถักเย็บเสื้อผ้า การประกอบและซ่อมอาหาร งานปูน งานโลหะ ฯลฯ
3. วิชาอื่น ๆ ไร่และ 20 ของเวลาในการอบรมทั้งหมด เช่น การปฐมพยาบาล หน้าท้องเมืองที่ธรรม วิถีธรรม การป้องกันประเทศชาติ การลดต้นทุนการหาเงินสิ่งจำเป็น และสิ่งขาดวิทย์ การพัฒนาชุมชน การปรับปรุงตัวเอง การอนุรักษ์หมู่บ้าน การทำงานเป็นหมู่คณะ การคำนวณอย่างง่าย

1. กิจกรรมพิเศษ เหนือ ที่มา สัมมนาการ ภาษยนต์การศึกษ

การเงิน

ค่าตอบแทน	จ่ายเป็นค่าทำงานล่วงเวลาของเจ้าหน้าที่รุ่นละ	1,600 บาท
	ค่าอาหารของผู้เข้ารับการอบรมและ 10 บาทต่อวัน	
	จำนวน 50 คน 42 วัน รุ่นละ	12,600 บาท
ค่าวัสดุฝึกหัด	เครื่องเขียนแบบพิมพ์ เครื่องกีฬา รุ่นละ	3,000 บาท
	รวมรุ่นละ	17,200 บาท
	อบรม 3 รุ่นเป็นเงิน	51,900 บาท
	เฉลี่ยค่าใช้จ่ายหัวละ	575 บาทต่อรุ่น

การติดตามผลการอบรมทางจังหวัดที่ผู้เข้ารับการอบรมกลับภูมิลำเนาแล้ว จะมี การติดตามผลและให้คำแนะนำตามโอกาส

การประชุมอบรมผู้ใหญ่ในชุมชน ปี 2510 (อบรมเพิ่มเติมจะติดตามผล)

ระยะเวลาประชุมอบรม	6 วัน จำนวน 50 คน อบรม 1 รุ่น	
วิชาที่อบรม	การเกษตรร้อยละ 65 เวลาในการอบรมทั้งหมด	
	การช่างต่าง ๆ ร้อยละ 25 และความรู้ทั่วไป ร้อยละ 10	
ค่าใช้จ่าย	ค่าตอบแทนและค่าวัสดุ รุ่นละ	1,400 บาท
	ค่าเบี้ยเลี้ยงวันละ 10 บาทตลอด	4,000 "
	รวมเงินรุ่นละ	5,400 "
	เฉลี่ยค่าใช้จ่ายหัวละ	108 " ต่อรุ่น

กรป. กลาง กองงานราชการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

กองงานราชการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ได้ตั้งขึ้นเมื่อ 1๐ เมษายน 2505 โดยได้รับอนุมัติการจัดตั้งจากคณะรัฐมนตรี ได้เปลี่ยนรูปแบบเฉพาะกองหลัก ๆ คือ กองกำลังพล, กองการข่าว, กองยุทธการ และกองส่งกำลังบำรุง และเริ่มส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ออกไปปฏิบัติหน้าที่อำเภอคูคต อ.ราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เริ่มตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม 2505 เป็นหน่วยแรก ส่วนกองการฝึก กรป. กลางนั้น เริ่มงานตั้งแต่ 4 ตุลาคม 2505

อัตรากำลัง

มีเจ้าหน้าที่รับสัญญาบัตร ๑ คน เสมียน 5 คน รวม 13 คน โครงการที่ปฏิบัติรวม 14 โครงการคือ ¹⁹

1. โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของ กรป. กลางและหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่
2. โครงการจัดการศึกษาอบรมแก่เจ้าหน้าที่ กรป. กลางและหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่
3. โครงการบรรยายตามสถาบันต่าง ๆ
4. โครงการปรับปรุงแนวสกลน ระเบียบปฏิบัติประจำ และหนังสือมือเจ้าหน้าที่ กรป. กลางและ นพด.
5. โครงการชุมนุมเยาวชนประจำปี
6. โครงการศึกษาค้นคว้าการชุมนุมเยาวชน
7. มุมนิติสงเคราะห์เยาวชนในท้องถิ่นการในพระบรมราชูปถัมภ์
8. โครงการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ ตาม นพด. ต่าง ๆ
9. โครงการจัดตั้งศูนย์เยาวชน
10. โครงการฝึกวิชาพิเศษเยาวชน
11. โครงการผู้กษัตริย์ไทย
12. โครงการห้องสมุด กรป. กลาง
13. โครงการห้องสมุดประชาชน
14. โครงการนำบุคคลที่ประชาชนเชื่อถือเข้ามาในพระนคร

¹⁹) ผลงานของกองการฝึก กรป. กลาง ระยะเวลา 6 ปี 3 เดือน

โครงการที่นำเสนอเกี่ยวกับกรรพการวิชาชีพภายใต้ชื่อ

โครงการฝึกวิชาชีพเยาวชน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้เยาวชนมีโอกาสฝึกฝนวิชาชีพที่ตนถนัดและตามที่ต้องการจนมีความสามารถพอที่จะเข้าไปประกอบอาชีพโดยมีรายได้ตามสมควร
2. เพื่อจัดหาอาชีพที่เหมาะสมแก่การที่จะส่งเสริมในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพสูงขึ้น ทั้งมีปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของตลาด เป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
3. เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มพูน จนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญตามนโยบายของรัฐบาลในการเร่งรัดพัฒนาชนบท
4. เพื่อปลูกฝังจิตใจเยาวชนให้รู้จักทำมาหากินและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพโดยอาศัยวิชาการ ทั้งให้เยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม
5. เพื่อให้ท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถนำเองแรงงานกลับมาได้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติในมากที่สุด

การดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2510 จัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพเยาวชน 2 แห่งคือ

- หลักสูตรช่างซ่อมยานยนต์ ที่นครพนม (8 เดือน)
- หลักสูตรกรรพวิทยาง ที่ยะลา และนราธิวาส (7 เดือน)
- หลักสูตรการเกษตร ที่ศรีสะเกษ (4 เดือน)

ปีงบประมาณ 2511 ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพเยาวชนเพิ่มอีก 4 แห่งคือ

- หลักสูตรช่างซ่อมยานยนต์ ที่อุตรดิตถ์ (4 เดือน)
- หลักสูตรช่างก่อสร้าง ที่ เลย ยโสธร และสุรินทร์ (4 เดือน)

แต่ละหลักสูตรนอกจากวิชาหลักแล้ว มีวิชาประกอบ เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทย ชาติ และหน้าที่พลเมืองดี กีฬาธรรม วัฒนธรรม สุขศึกษา พลศึกษา และมีกิจกรรมเกี่ยวกับความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความรักหมู่คณะ ระบอบวินัย มารยาท ฯลฯ อีกด้วย

ค่าใช้จ่าย

เขาวงกตที่เขารักษาการฝึกวิชาศิลปะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น กล่าวคือ
หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ จัดที่พัก และประกอบอาหารเลี้ยงแก่เขาวงกตที่เขารักษาการฝึก
ตลอดระยะเวลาจนจบหลักสูตร ค่าใช้จ่ายที่ทางราชการออกให้ มีดังนี้

- ค่าเลี้ยงดู คนหนึ่งวันละ 10 บาท
- ค่าเบี้ยเลี้ยง คนหนึ่งวันละ 2 บาท
- ค่าเสื้อผ้า คนละ 350 บาท
- ค่าพาหนะเดินทางระหว่างภูมิลำเนา - สถานที่ฝึกอบรม
- ค่าเบี้ยเลี้ยงระหว่างเดินทางจากภูมิลำเนาถึงสถานที่ฝึกอบรมคนละ 16 บาทต่อวัน

ตารางที่ 11

ผลงานของโครงการฝึกวิชาศิลปะเขาวงกตของ กรมปศุสัตว์

หน่วยพัฒนาการ	หลักสูตร	ระยะเวลาเกิน	จำนวนเขาวงกตที่เขาวงกต		
			2510	2511	2512
นครพนม	ช่างซ่อมยานยนต์	6 - 8	25	25	25
อุดรพิภปลักษ์	ช่างซ่อมยานยนต์	6	-	25	40
สกล	ช่างซ่อมยานยนต์	6	-	-	40
บราฮีวาส	การกรีดยาง	2	100	50	50
ศรีสะเกษ	การเกษตร	4	50	50	50
เลย	ช่างก่อสร้าง	4	-	50	50
ปักคานี	ช่างก่อสร้าง	4	-	50	50
สุรินทร์	ช่างก่อสร้าง	4	-	25	50
กาฬสินธุ์	การขับรถยนต์	2	-	-	40
อุดรธานี	ช่างไฟฟ้า, เชื้อเพลิงและเคมี	3	-	-	50
รวม			175	275	425

ตัวอย่างงบประมาณสำหรับหลักสูตรด้านการเกษตร (ตรีศึกษา)

1. ระยะเวลาของหลักสูตร 4	เดือน	
2. ค่าใช้จ่าย	108,800	บาท
จ. ค่าเลี้ยงดูสำหรับ 25 คน	30,000	บาท
ข. เบี้ยเลี้ยงสำหรับ 25 คน	6,000	"
ค. ค่าเสิร์ฟสำหรับ 25 คน	6,250	"
ง. เบ็ดเตล็ด	12,150	"
- ค่าสอนสำหรับครูภาคกลาง	3,000	"
- ค่าวิทยุฟังและปูย	6,150	"
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	3,000	"
	รวม	12,150 "
	รวมรอบ 1	54,400 "
	รวม 2 รอบ	108,800 "
3. ค่าเครื่องมือ (บางส่วน)	5,000	"
4. ค่าสร้างอาคารหลัก	30,000	"
	รวม	140,800 "

โครงการศึกษาผู้ใหญ่ ทรป. กลาง ที่โครงการศึกษาผู้ใหญ่จัดรวมด้วยมี

หน่วยอาชีพศึกษาผู้ใหญ่แต่ละส่วนที่ แต่ละหน่วยประกอบด้วย

- วิชาตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี 1 ชั้นเรียน
- วิชาตัดผมชาย 1 "

ตารางที่ 12

ผู้สำเร็จการศึกษาจากหน่วยอาชีพศึกษาผู้ใหญ่แต่ละส่วนที่ในเขต ทรป. กลาง

จังหวัด	2509	2510	2511	
นครพนม	73	10	170	
ยะลา	104	-	-	
นราธิวาส	61	-	-	
เลย	78	127	134	
ปราจีนบุรี	-	20	29	
กาฬสินธุ์	-	-	30	
หนองคาย	-	-	110	
อุดร	-	-	97	
ปัตตานี	-	-	14	
อุดรคิตต์	-	-	57	
น่าน	-	-	51	
สกล	-	-	62	
สุรินทร์	-	-	149	
บุรีรัมย์	-	-	53	
รวม	316	157	946	คน

หน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ กองส่งเสริมอาชีพ กรมการฝึกหัด กรมการศึกษาดูงาน กระทรวงศึกษาธิการ

เป็นหน่วยงานใหม่ที่กำลังมีบทบาทมากขึ้นทุกทีในการฝึกอบรมวิชาอาชีพสาขาต่าง ๆ ใ้กับประชาชนตามหลักสูตรระยะสั้น (5 เดือน)

กรกฎาคม 2503 กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่หน่วยแรกขึ้นทางภาคใต้ และตั้งหน่วยที่สองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเดือนกันยายน 2506

ต่อมาในปี พ.ศ.2509 กองส่งเสริมอาชีพได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูทอมแห่งสหรัฐอเมริกา ในการจัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ตามโครงการศึกษาชนบท เพื่อฝึกสร้างฝีมือระดับปานกลาง โดยองค์การยูทอมเป็นผู้จัดหายานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ อุปกรณ์การศึกษา พร้อมทั้งให้ทุนการศึกษาและดูงานแก่ครูทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในปี พ.ศ.2512 มีหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 หน่วย ภาคเหนือ 5 หน่วย ภาคใต้ 6 หน่วย และภาคกลาง 1 หน่วย รวม 27 หน่วย และจะเปิดเพิ่มขึ้นปีละ 9 หน่วย จนถึง 54 หน่วยในปี พ.ศ.2515

วัตถุประสงค์

1. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะหาได้เพื่อให้ฝึกอบรมแก่ผู้ที่ไม่เคยรับการอบรมมาก่อนเลย หรือผู้ที่ได้รับการอบรมแล้วแต่ต้องการอบรมเพิ่มเติมโดยลงทุนและใช้เวลาว่างเพียงเล็กน้อย
2. เพื่อนผลิตกำลังคนในถิ่นต่าง ๆ และมีมือระดับปานกลาง ที่ต้องการเพิ่มขึ้นอย่างมากในระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติและเตรียมคนให้มีโอกาสเลือกงานใหม่ด้วย
3. เป็นการนำเอากิจกรรมของรัฐบาลไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นชนบท ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของตนเอง และความหวังดีของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนที่ห่างไกลความเจริญและจะได้ไม่หันหน้าเข้าหาฝ่ายตรงกันข้าม
4. ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทให้ดีขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาตนเองและประเทศชาติเป็นส่วนรวม
5. เป็นการให้การศึกษาระดับถึงระดับบ้านแก่นักเรียน ทุกเพศทุกวัย โดยมีพื้นฐานความรู้เพียง ป.4

6. จัดเป็นหน่วยงานที่ให้การฝึกอบรมวิชาชีพประเภทเดียวที่พร้อมจะเคลื่อนย้ายได้อย่างรวดเร็วตามความจำเป็นของสถานการณ์ และพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้หลงใหลใฝ่ใจเข้ารับการศึกษา นำความรู้ไปประกอบอาชีพในภายหน้า

<u>อัตราค่าจ้าง</u>	หน่วยฝึกฝนอาชีพ	เดือนที่	แต่ละหน่วยประกอบไปด้วยบุคคลดังนี้
	หัวหน้าหน่วย	1	คน
	ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย	1	"
	เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	"
	สมุดบัญชี	1	"
	ครูประจำวิชา	1	" (ตามจำนวนวิชาที่เปิดสอน)
	คนงานและภารโรง	2 - 3	"

ประมาณค่าใช้จ่ายของแต่ละหน่วยใน 1 ปี จากงบประมาณแผ่นดิน

เงินเดือน	200,000	บาท
ค่าโง่สอย	100,000	"
ค่าตอบแทน	100,000	"
ค่าวัสดุ	160,000 - 200,000	บาท
อื่น ๆ	60,000	บาท
รวม	620,000 - 660,000	บาท

เงินช่วยเหลือจากองค์การยูนิเซฟ แห่งสหรัฐอเมริกา

ค่าขายพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ 800,000 - 1,000,000 บาท

ตารางที่ 13

ยอดรวมเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินกู้ยืมจากองค์การยูนิเซฟแห่งสหรัฐอเมริกาและเงินทุนสมทบ²⁰

ประเภท	2509 2 หน่วย	2510 7 หน่วย	2511 16 หน่วย	2512 27 หน่วย
เงินงบประมาณแผ่นดิน	3,704,400	4,551,500	6,952,400	16,695,900
เงินจากยูนิเซฟ	2,000,000	5,669,000	11,244,000	22,876,000
เงินสมทบทุน	-	1,000,000	3,272,700	3,823,440
รวม	5,704,400	11,220,500	21,669,100	45,395,340

วิชาสี่ปีแต่ละหน่วยสามารถเปิดฝึกอบรมหลักสูตร 300 ชั่วโมง หรือ 5 เดือน
ประเภทการช่าง (ช่างฝีมือ)

อาหาร - ขนม	ตัดผม
ดอกไม้ประดับ	ตัดผมและเสริมสวย
ถ่ายรูป	ซ่อมพิมพ์ดีดและจักรเย็บผ้า
ตัดเสื้อชาย 1	การพิมพ์
ตัดเสื้อชาย 2	ช่างประเภทอื่น ๆ ตามความต้องการของตลาด
ตัดเสื้อสตรี 1	
ตัดเสื้อสตรี 2	

ประเภทช่างอุตสาหกรรม

เขียนแบบก่อสร้าง 1	ช่างซ่อมวิทยุและโทรทัศน์ 1
เขียนแบบก่อสร้าง 2	ช่างซ่อมวิทยุและโทรทัศน์ 2
ช่างไม้	ช่างอิเล็กทรอนิกส์

ช่างปูน	ช่างเชื่อมโลหะ
ช่างทาสี	ช่างเหล็กแมน
ช่างเครื่องยนต์ 1	ช่างเครื่องยนต์โรงงาน
ช่างเครื่องยนต์ 2	ช่างประปา
ช่างเก็บสายและติดตั้งไฟฟ้า	ช่างซ่อมตู้เย็นและเครื่องทำความเย็น
ช่างไฟฟ้า 1	
ช่างไฟฟ้า 2	

ประเภทวิชาธุรกิจ

บัญชีการการค้า

การตลาด

พินิจศิลป์ไทย - อังกฤษ

ตัวเลข

ในวันหนึ่ง เปิดสอบ 3 วิชา รวบรวมหนึ่ง ๆ เรียนติดต่อกัน 3 ชั่วโมง โดยเริ่ม
เรียนตามเวลาดังต่อไปนี้

9.00 น. - 12.00 น.

13.00 น. - 16.00 น.

17.00 น. - 20.00 น.

ตารางที่ 14

สถิติผลงานของหน่วยฝึกฝนข้าราชการพลเรือนที่ กทม. ส่งเสริมอาชีพ กรมประชาสัมพันธ์

หน่วย	จำนวนรุ่น	สถานที่ตั้งปัจจุบัน	ระยะเวลา	คน	ผู้เข้ารับ การฝึกอบรม
1	20	อ.เมือง จ.นราธิวาส	ก.ค.03 - ค.ค.12	15	11,037
2	15	อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี	ก.ย.06 - ส.ค.12	11	5,354
3	5	อ.เมือง จ.ยะลา	ค.ค.10 - ค.ค.12	13	1,856
4	6	อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร	ก.พ.10 - มี.ย.10	8	1,458
5	6	อ.เขมราฐ จ.อุบล ๗	ก.พ.10 - มี.ย.12	0	1,352
6	6	อ.มุกดาหาร จ.นครพนม	มี.ค.10 - พ.ค.12	9	1,520
7	5	อ.แม่สาย จ.เชียงราย	มี.ค.10 - พ.ค.12	10	1,105
8	3	อ.เมือง จ.หนองคาย	ม.ค.11 - พ.ค.12	10	1,015
9	3	อ.เมือง จ.กาญจนบุรี	มี.ค.11 - ก.ค.12	11	1,019
10	3	อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด	มี.ค.11 - ก.ค.12	9	963
11	3	อ.เชียงคาน จ.เลย	ก.ค.11 - พ.ย.12	8	552
12	3	อ.เมือง จ.สุรินทร์	ก.ค.11 - พ.ย.12	8	702
13	3	อ.เมือง จ.บุรีรัมย์	ก.ค.11 - ก.ย.12	0	661
14	3	อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ	ก.ค.11 - ก.ย.12	7	677
15	3	อ.เมือง จ.สุโขทัย	ก.ค.11 - ก.ย.12	9	621
16	3	อ.เมือง จ.น่าน	ก.ค.11 - ก.ย.12	9	590
17	3	อ.เมือง จ.สุโขทัย	มี.ย.11 - ค.ค.12	6	546
18	3	อ.หัวหิน จ.ประจวบ ๗	ก.ค.11 - ก.ย.12	12	865
19	1	อ.เมือง จ.กาญจนบุรี	พ.ค.12 - ก.ย.12	17	320
20	1	อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช	พ.ค.12 - ก.ย.12	11	376
21	1	อ.เมือง จ.พัทลุง	พ.ค.12 - ก.ย.12	8	265
22	1	อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	พ.ค.12 - ก.ย.12	9	302
23	1	อ.เมือง จ.พิจิตร	พ.ค.12 - ก.ย.12	10	360
24	1	อ.เขื่อนมั่งคั่ง จ.อุบล	พ.ค.12 - ก.ย.12	7	270
25	1	อ.เมือง จ.มหาสารคาม	พ.ค.12 - ก.ย.12	9	272
26	1	อ.บายน จ.ขอนแก่น	พ.ค.12 - ก.ย.12	12	282
27	1	อ.เมือง จ.ชัยภูมิ	พ.ค.12 - ก.ย.12	8	236
รวม 103		27 หน่วย	ก.ค.03 - ก.ย.12	263	34,592

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ กองพัฒนาแรงงาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ได้ตั้งขึ้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2510 เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือเป็นจำนวนมาก ลงค์ การสหประชาชาติให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลไทยเมื่อ 7 พ.ค.2512 ได้ลงนามว่าโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ มีระยะดำเนินงานตามโครงการ 5 ปี ได้จัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติขึ้นแล้วในกรมแรงงาน จะทำหน้าที่ผลิตแรงงานฝีมือชั้น ให้ธุรกิจอุตสาหกรรม การดำเนินงานตามโครงการนี้จะครอบคลุมไปถึง เรื่องดังต่อไปนี้

1. เปิดอาชีพในสถานประกอบการ

ซึ่งเป็นระบบการฝึกช่างฝีมือที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง การฝึกงานนี้เป็นการฝึก ร่วมกันระหว่างธุรกิจอุตสาหกรรมและโรงเรียนหรือสถาบันการฝึกอาชีพ รูปของการฝึกส่วนใหญ่ การฝึกภาคปฏิบัติ กระทำในธุรกิจอุตสาหกรรม ส่วนโรงเรียนหรือสถาบันการฝึกอาชีพจะทำการฝึกสอนในด้านทฤษฎี

2. การฝึกหัวหน้างาน

การฝึกหัวหน้างานนี้ เป็นเรื่องที่สำคัญและสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เพราะ การมีหัวหน้างานที่ดีจะทำให้ธุรกิจอุตสาหกรรมนั้นเจริญก้าวหน้าไปอย่างมี ประสิทธิภาพ หัวหน้างานที่ดีนั้นสามารถที่จะคุมงานและสั่งงานได้อย่างถูกต้อง และถ้าจะให้ผลดีจำเป็นจะต้องมีหัวหน้างาน 1 คนต่อคนงานอุตสาหกรรม 15 คน

3. การกำหนดมาตรฐานแรงงานฝีมือ

ตามโครงการนี้จะเริ่มงาน การกำหนดมาตรฐานแรงงานฝีมือในอาชีพสาขาต่าง ๆ ทั่วประเทศเกี่ยวกับทั่วประเทศ กำหนดมาตรฐานแรงงานฝีมือนี้จะกำหนด ความสำเร็จให้กับธุรกิจอุตสาหกรรมไทย เมื่อธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการแรงงาน ฝีมือในสาขาต่าง ๆ ก็จะได้จ้างที่มีมาตรฐาน

4. การสร้างอุปกรณ์ช่วยฝึกและการจัดหลักสูตร

ตามโครงการจะได้จัดสร้างคู่มือสัปดาห์ฝึกงานแห่งชาติขึ้น รวมทั้งช่วยจัดหลักสูตร การฝึกใจให้กับธุรกิจอุตสาหกรรมด้วย ซึ่งไปอนาคตก็มีโอกาสที่เห็นว่าสถาบันพัฒนา ฝึกอบรมแห่งชาติ กรมแรงงานจะเป็นสถาบันการฝึกอาชีพที่ทันสมัย และจะมี เครื่องมืออุปกรณ์ช่วยฝึกที่ทันสมัยเป็นจำนวนมาก

สถาบันพัฒนาแรงงานฝีมือแห่งชาติจะทำหน้าที่เป็นศูนย์ฝึกอาชีพระดับชาติใน ส่วนกลาง โดยมุ่งผลิตแรงงานระดับช่างฝีมือทั้งในค่านปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

ในค่านปริมาณ ระหว่างปี 2511 - 2515 จะผลิตแรงงานระดับช่างฝีมือ ได้ประมาณ 7,507 คน ในสาขาวิชาต่าง ๆ รวม 30 อาชีพ นอกจากนั้นจะมี โครงการขยายการจัดตั้งสถาบัน ฯ ออกไปในส่วนภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ในค่านคุณภาพ สถาบัน ฯ มีโครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอาชีพโดยให้การฝึก อาชีพ 5 ระดับดังนี้

1. ฝึกยกระดับฝีมือแก่ครูผู้ฝึกอาชีพ
2. ฝึกยกระดับฝีมือแก่หัวหน้างาน
3. ฝึกยกระดับฝีมือแก่คนงาน
4. ฝึกแรงงานใหม่ให้แก่เยาวชนนอกโรงเรียน หลักสูตร 1 - 2 ปี
5. ให้การฝึกใหม่แก่คนงานที่ขาดความชำนาญในเทคนิค และวิธีการทำงานระบบใหม่ หรือในการควบคุมเครื่องจักรที่ทันสมัย

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะที่ 2 (ปี 2510 - 2514) จะผลิตแรงงานฝีมือใน อาชีพที่สำคัญ 5 สาขา ได้ประมาณ 2,823 คน แยกได้ดังนี้ 21

ช่างไม้และช่างก่อสร้าง	411 คน
ช่างเครื่องยนต์	770 คน
ช่างเครื่องกลโรงงาน	592 คน
ช่างโลหะ	422 คน
ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	628 คน

21. รายงานของคณะกรรมการฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาฝีมือแรงงาน ในประเทศไทย กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พระนคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2512 หน้า 26 - 29

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพรัตน์ วงศ์รุ่ง 22 วิจัยเรื่อง "ลักษณะและสภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนและวิทยาลัย ตามโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา" ได้สำรวจนักเรียน มศ. 4 ทั้งหมดในโรงเรียนและวิทยาลัยตามโครงการเงินกู้ ฯ โดยพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจปานกลาง ผลการเรียนในระดับที่ผ่านมาอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนส่วนมากชอบเรียนศิลปปฏิบัติและวิทยาศาสตร์ ไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนมากมีเกณฑ์ในการเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากความสนใจ ความสามารถในการเรียน การเงินของผู้ปกครอง และความคล่องตัวของตลาดแรงงาน เพื่อที่จะได้ทราบลักษณะเฉพาะของนักเรียนอาชีวศึกษาที่แท้จริง ควรจะได้ทำการสำรวจถึงลักษณะและสภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งหมดทุกระดับและทุกสาขาวิชาต่อไป

(23)

ประวัติ นิลวัชรมณี ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนคร ที่มีต่ออาชีพต่าง ๆ" ในปี พ.ศ. 2506 เพื่อที่จะทราบว่านักเรียนอาชีวศึกษาสนใจในอาชีพใดมากที่สุด ทัศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของงานอาชีพต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนอาชีวศึกษามีความนิยมในอาชีพรับราชการ อาชีพเอกชน และครู ความคล้าย แต่ไม่นิยมในอาชีพช่างซ่อม การค้าโทรทัศน์ การค้ารถยนต์ และนายอำเภอ นักเรียนวางนิยมอาชีพ เอกชน รับราชการ นักดนตรี นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีมากที่สุดคืออาชีพแพทย์ ครู อาจารย์ หรืออาชีพที่ระดับมหาวิทยาลัย และมีทัศนคติที่ลึดการรับราชการ อาชีพเอกชน นักหนังสือพิมพ์

22 ไพรัตน์ วงศ์รุ่ง "ลักษณะและสภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนและวิทยาลัย ตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ ปี 2510

23. ประวัติ นิลวัชรมณี "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนครที่มีอาชีพต่าง ๆ" วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์ ปี 2506

สมบุรณ์ สัพพัตถ์ 24 โลกก้าวถึงปัญหาชีวิตที่ละเอียดของไทย มีใจความ
สำคัญคือ

ปัญหา 1 การขาดครูในโรงเรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะครูภาคปฏิบัติมักจะออกไปประกอบอาชีพอื่น

วิธีแก้

1. ควรเปิด ร.ร. เปิดหลักสูตรอาชีพให้มากและสอนให้ครูทุกคนและวิชาครูด้วย
2. เปิดการอบรมครูทั้งครูภาคทฤษฎีและครูภาคปฏิบัติ ให้รู้ทั้งสองอย่าง และครูที่มีความรู้แล้วควรอบรมวิชาครูในแนวที่จำเป็น
3. ควรหลีกเลี่ยงและการเสริมธุรกิจของครูด้วย

ปัญหา 2 ในโรงเรียนอาชีวศึกษา ควรมีการถ่วงร่วมด้วยหรือไม่

ควรมี เพราะ

1. นักเรียนได้มีงานทำ และเกิดความชำนาญ
2. เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้ในการดำเนินงานและปรับปรุงกิจการ โดยไม่ต้องพึ่งงบประมาณ
3. นอกจากนักเรียนได้ฝึกงานแล้ว ยังมีรายได้พิเศษช่วยการศึกษาอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. สอนวิธีการดำเนินแก่นักเรียนด้วย
2. การเงิน ควรควบคุมให้เสียเลี้ยงครู นักเรียน ยุติธรรม
3. ควรมีกรรมการดำเนินการประมาณ 3 คน ทำหน้าที่ให้เรียบร้อย

ปัญหา 3 คนไม่นิยมเข้าเรียนวิชาชีพต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้มีการสอนวิชาชีพในโรงเรียนวิสามัญควบคู่กับวิชาหนังสือ
2. ควรเปิดบริการจัดหาอาชีพให้นักเรียนทำในเวลาว่าง เช่น ปักกระดาษ
3. หางานควรจัดให้มีงานหรือการแสดงมาก ๆ ครั้ง

ปัญหา 4 หลักสูตรในโรงเรียนอาชีวศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรควรจัดให้มีเฉพาะที่จำเป็นและใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ ไม่ควรให้สูงเกินไป
2. หลักสูตรควรให้ยืดหยุ่นได้
3. ควรสอนวิชามนุษยสัมพันธ์ด้วย
4. วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ควรให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
5. ควรให้ส่งนักเรียนออกไปปฏิบัติในโรงงานต่าง ๆ ทั้งภายนอกตัว

ปัญหา 5 นักเรียนอาชีวศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เวลาออกไปปฏิบัติงานมักจะรู้สึกลำบากใจในการที่จะจัดและวางตัวให้เข้ากับคนภายนอกได้

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรสอน สังคมศึกษา
2. ควรจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น ทัศนศึกษา การฝึกงาน และ การปฏิบัติงานตามโรงงานต่าง ๆ